

Uitgave van:
Travelscript VoF
www.camperroutes.nl

Tekst en fotografie:
Mike en Loes Bisschops

Cartografie:
EMK, Deventer
www.emk.nl

Ontwerp:
Wauw, Harderwijk
www.wauw.nl

Vormgeving:
Studio Bus, Caroline Langendoen
www.studio-bus.nl

Auteursrecht

Alle teksten en afbeeldingen in deze gids zijn auteursrechtelijk beschermd. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een digitaal bestand of in welke vorm dan ook openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Verantwoording

Deze reisgids biedt een persoonlijke selectie van routes en bezienswaardigheden in een vooraf geselecteerd gebied. De keuzes die in deze gids zijn gemaakt, zijn gebaseerd op de jarenlange ervaring van de samenstellers als reisjournalisten en toeristische redacteurs.

Alles is in het werk gesteld om correcte informatie te verzamelen en weer te geven. Echter, gegevens kunnen veranderen, campings of camperplaatsen kunnen (tijdelijk) zijn gesloten e.d.

De uitgever is niet aansprakelijk voor de gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van deze gids. Meldingen van onjuistheden en aanvullingen zijn welkom.
info@camperroutes.nl

© Travelscript VoF
Eerste druk, januari 2025
ISBN 978-94-91856-26-6

Mike en Loes Bisschops

Met de CAMPER door ZUID-NOORWEGEN

Zes weken rijden & genieten

Uitzicht over de Nordfjord bij Utvik

CamperRoutes

Kustroute

Bergroute

Landelijkeroute

Stedenroute

BEROEMDE PASROUTE DE TROLLSTIGEN

Deze stoere trol op zijn trollbike staat bij de ingang van Trollstigen Camping. 's Morgens in alle vroegte komen de eerste auto's, campers, motorrijders en fietsers langs om de 11 haarspeldbochten te ronden en 700 hoogtemeters met een gemiddelde stijging van 8% te overwinnen.

Hoewel de Noorse toeristenbond adviseert om de weg van boven naar beneden te rijden - je hebt dan voorrang op het tegemoetkomende verkeer - zien we ook veel stoere stijgers in campers. De weg is smal, met passeerplaatsen tussen de bochten. Die bochten zelf zijn vaak ruim genoeg gebouwd om bussen en of andere campers te passeren, maar lukt dat niet, dan moet de klimmer achteruit rijden om de daler ruimte te geven. Dus weet waar je aan begint! Op YouTube staan heel veel films van enthousiaste camperaars, die de Trollstigen hebben 'gedaan'. Het is de moeite waard om die voor vertrek goed te bekijken, zodat je eventueel kunt beslissen om je route te verleggen...

Uitzichtpunt boven aan de Trollstigen

MET DE CAMPER IN NOORWEGEN

TUNNELS, TOLWEGEN EN 'ALLEMANSRECHT'

Twee grote hobby's van de Noorse overheid zal je snel ontdekken: het bouwen van tunnels en het heffen van tol. Overal kan je zomaar worden geregistreerd door camera's die jouw kenteken vastleggen. Als je niets hebt geregeld, krijg je de rekening vanzelf thuisgestuurd. En verder moet je bedacht zijn op je snelheid, want de verkeersboetes zijn niet mals. Maar verder is het een genot om door Noorwegen te toeren. Nou ja, meestal...

In de afgelopen tien jaar zijn de wegen enorm verbeterd. Vooral door het bouwen van tunnels is het veel eenvoudiger geworden om van A naar B te rijden, zonder over smalle bergweggetjes te worden geleid. Natuurlijk willen veel campers juist over die bijzondere weggetjes rijden, maar als je een keer wilt opschieten, kom je de tolpoortjes vanzelf tegen. In sommige steden moet je er ook rekening mee houden dat de diverse categorieën dieselmotoren met verschillende toltarieven worden belast.

WEL ZO MAKKELIJK: EEN TOLKASTJE IN DE CAMPER

Bij een langere reis door Noorwegen loont het de moeite om een tolkastje aan te vragen via autopass.no. Dat bevestig je achter de voorruit en dan word je bij elke tolpassage automatisch geregistreerd.

HOE GA JE TE WERK?

Kies op de site van AutoPASS een provider waar je kunt registreren en het tolkastje kunt

bestellen. Je kunt kiezen uit Flyt, Fremtind-service en SkyttelPASS. Op de hieronder genoemde websites krijg je een stap-voor-stap uitleg.

Je hoeft bij registratie nog niets te betalen. Je krijgt vanzelf een rekening, die je ook kunt inzien als je digitaal hebt aangemeld bij de 'self-service'. Blijf je langer van huis, zorg er dan voor dat je je registratie met password niet vergeet. Als je de rekening, die ook per post aan je huisadres wordt verzonden, niet tijdig betaalt, krijg je een boete-opslag.

Vraag het tolkastje tijdig aan, liefst 2 maanden van tevoren, want het duurt even voordat alles administratief is verwerkt is en het tolkastje in je brievenbus valt.

EN NU GAAN WE ECHT BESPAREN!

Heb je alle gegevens van je aanmelding binnen, dan krijg je bij het passeren van tolpoorten 10% korting. Diezelfde korting krijg je ook op het tarief van veerdiensten. Maar dat is nog niet alles: je kunt je namelijk ook aanmelden bij AutoPASS FerjePASS. Dat levert je een korting op van 40 tot 50% op de tarieven van veerdiensten. Je moet daarvoor wel een deposito storten van NOK 3.000 (ca. €270) tegen de huidige koers. Ook bij AutoPASS FerjePASS maak je een gebruikersnaam aan met password, zodat je de stand van je rekening kunt bekijken. Als het saldo bijna op is (gebeurt niet zo snel, overigens) moet je bijstorten,

anders werkt de kortingspas niet meer. Het saldo dat je overhoudt, kan je terugvragen na afmelding bij AutoPASS en retourzending van het tolkastje. Het saldo wordt keurig binnen enkele weken teruggestort op je rekening. Het hele systeem werkt automatisch en perfect, kunnen we je verzekeren.

Bestellen: autopassferje.no

INFORMATIE

autopass.no

Officiële service providers (vrij kiezen)

flytpass.no

autosync.no/private/autopass

skyttelpass.no

Let op: we troffen fraudewaarschuwingen aan op diverse sites tegen malafide bedrijven die onterecht tolgelden incasseren. Registratie bij uitsluitend de genoemde bedrijven, met gebruikersnaam en wachtwoord is daarom belangrijk. Je kunt dan online controleren of toegestuurde facturen correct zijn.

HOE HARD MOGEN WE RIJDEN?

De maximum snelheden op de Noorse wegen voor campers zijn als volgt:
Binnen de bebouwde kom: 50 km/uur
Buiten de bebouwde kom: 80 km/uur
Snelweg, tot 3,5 ton: 90 km/uur
Snelweg, zwaarder dan 3,5 ton: 80 km/uur

Boetes voor te snel rijden zijn niet mals: ca. €460 per 20 km overschrijding.

Op smalle paswegen, zoals bijv. de Trollstigen, heeft dalend verkeer voorrang op stijgend verkeer

INFO OVER WEGEN EN WEGAFSLUITINGEN

De instantie die in Noorwegen over het wegverkeer waakt is de 'Statens Vegvesen'. Kijk voordat je een bijzondere route gaat rijden op de website vegvesen.no/trafikk voor stremmingen en wegafsluitingen. Hier zie je ook wanneer wegen sluiten voor de winter en daarna weer opengaan.

WOESTE NATUUR ROND DE HARDANGERFJORD

2. VAN STAVANGER NAAR BERGEN

Het eerste deel van onze tocht begint in het Zuidwesten en gaat al snel door een gebied met hoge bergen en razende watervallen, maar ook langs de lieflijke Hardangerfjord. Fruitboomgaarden op de groene hellingen bepalen het beeld. Onderweg komen we twee grote attracties tegen, die vooral de sportievelingen zullen aanspreken: de Preikestolen en de Trolltunga. Hoogtepunten zijn verder een imposante hangbrug met aan weerszijden een tunnel met ingebouwde rotondes, een klassieke energiecentrale op waterkracht en een eerste staafkerk uit 1200. Als alternatief beschrijven we een kortere route langs de kust naar Bergen via Karmøy, waar jaarlijks een aardig Viking-festival wordt gehouden.

HOOGTEPUNTEN

STAVANGER

Stad waar de oliehye begon. Rond de oude haven is de oorspronkelijke handelsstad goed bewaard gebleven in verbouwde houten pakhuisen en in de woonwijk Gamle Stavanger met galeries in de klinkerstraatjes.

AUTOROUTE RV13

Van de Preikestolen tot de Hardangerfjord. Deze toeristische route heeft veel te bieden: Enorme watervallen, de Trolltunga bij Odda, tunnels met rotondes erin en een schitterende hangbrug over de fjord

BERGEN

Misschien wel de meest fotogenieke stad van Noorwegen. De oude haven en de (herbouwde) houten huizen in Bryggen. Top!

ROUTEOVERZICHT

De beschreven route via Tau, Røldal, Odda, Øystese en Norheimsund naar Bergen, voert over de Rv13 en Rv7.

Links op de kaart staat een alternatieve route langs de kust over het eiland Karmøy. Hier vindt in juni een groots Vikingfestival plaats.

Vanaf Haugesund kan je eventueel naar de beschreven route doorsteken over de E134 (Fv46 en de Fv520). Dat is een tamelijk avontuurlijke maar heel mooie route via Sauda naar Røldal, over smalle bergachtige wegen. Kijk op pag. 42 voor een korte beschrijving.

CAMPINGS EN CAMPERPLAATSEN

2	Stavanger , Mosvangen Camping
GPS: 58.952397, 5.7139768	7	Bergen, Lone Camping
GPS: 60.373803, 5.457952
3	Røldal , Camping Seim
GPS: 59.830179, 6.810618	8	Sandhåland Camping
GPS: 59.19275 5.18123
4	Odda , CP Camp Lothepus
GPS: 60.071711, 6.549686		
5	Norheimsund , CP Idrettsplass
GPS: 60.368509, 6.142464		
6	Bergen Camping Park
GPS: 60.485405, 5.382036		

EEN NIET TE MISSEN HOOGTEPUNT DE PREIKESTOLEN

Ben je 'in de buurt' en sta je stevig in je schoenen? Is je conditie goed genoeg om 2 tot 3 uur omhoog te klimmen over een rotsachtig pad? Dan kunnen we geen excuus verzinnen waarom je de Preikestolen niet in je reisbestemming zou opnemen.

Wij stonden in 2009 op het plateau 604 meter boven de Lysefjord, na een klim van zeker 3 uur. Onvergetelijk! Tijdens de klim overwonnen we zo'n 500 hoogtemeters, soms op een makkelijk pad, maar af en toe over stevige rotsblokken die wel iets van onze kuit- en bovenbeenspieren vergden. Maar uiteindelijk stonden we bovenop de rots en liepen (of kropen) we naar de rand, om van het fantastische uitzicht over de Lysefjord te genieten.

In 2009 was het qua drukte nog te doen. Tegenwoordig moet je vroeg opstaan om niet in een enorme kolonne omhoog en omhoog te lopen. Kijk maar eens op de video op preikestolen365.com

HOE KOM JE ER?

Volg vanaf Jorpeland of Tau (ligt eraan van welke kan je komt) de borden Preikestolen en rijd via de Preikestolenvegen naar een van de parkeerplaatsen. P2 Moslimyrå, of de parking bij Basecamp en Hytte. Die laatste ligt het dichtst bij het begin van de wandelroute, maar is ook het eerste vol. Kosten ca. € 22 (niet overnachten). Camping Preikestolen, prijs NOK 350 (€30). GPS: 58.999347, 6.092058

NOG EEN ENKELE TIP:

Draag geen slippers of hoge hakken. Neem een trui mee en een regenjack. Hiernaast enkele foto's uit ons album van 2009! Heb je er ook op gestaan? Stuur dan een foto voor ons weblog! Veel plezier!
(info@camperroutes.nl)

Boven links: van onderaf gezien is de Preikestolen gewoon een smalle rechte uitstulping van de rotsen
Rechts: kijk, daar stonden we in 2009!

Geniet van het uitzicht over de Hardangervidda onderweg naar Haukeligrend over de E134

Wil je na het bezoek nog even de benen strekken, dan kan je het pad langs de kerk volgen en in de richting van het meer lopen. Vlak voor de energiecentrale sla je rechtsaf en volg je een weggetje dat uiteindelijk uitkomt aan de achterkant van Camping Seim. Zoek je informatie voor meer uitdagende wandelingen in het omringende berggebied? Ga dan naar de 'Touristinform' achter op het parkeerterrein bij de Coop-Prix, langs de weg naar de staafkerk.

2. Zuidelijke Hardangervidda

Wil je wat langer in dit gebied blijven dan zijn er mogelijkheden genoeg om de omgeving te verkennen en eventueel langere of korte wandelingen te maken. Neem bijvoorbeeld de goed berijdbare weg Fv134 naar Haukeligrend. Je rijdt dan langs de zuidkant van de magnifieke Hardangervidda, waar tal van kortere en langere wandelroutes doorheen lopen.

GOEDE WANDELGIJSEN

Een goede gids om al in Nederland aan te schaffen is bijvoorbeeld de Outdoor Wanderführer Hardangervidda van Conrad Stein Verlag. Wandelingen in meer gebieden vind je in de Wandelgids Zuid-Noorwegen van Kompass. De Hardangervidda is met 8.000 km² het grootste Nationale Park van Noorwegen. In het westen liggen de hoogste toppen en het noordelijke deel kent de beste infrastructuur om te wandelen: gemarkeerde paden en hutten. In het zuiden is de Gaustatoppen een geliefd doel. Deze berg steekt hoog boven het omliggende landschap uit en kan vanaf een grote parkeerplaats over een goed wandelpad worden 'beklommen'. Tussen de Gaustatoppen en Røldal ligt een mooi bezoekerscentrum langs de Fv134, met veel informatie over de Hardangervidda. De totale afstand tussen Røldal en Gaustatoppen is ruim 185 km, dus te veel voor een ééndaags uitstapje heen en terug...

Suggestie: volg de Fv134 naar Haukeligrend en de Fv37 naar Gaustatoppen en ga terug via Heddal (Fv134, grootste staafkerk van Noorwegen), Morgedal en Åmot. Deze mooie omweg kost je 2 tot 3 dagen en voert je deels door Telemarken.

3 Camping Seim, Røldal

Seimsvegen 33, 5760, Røldal

GPS: 59.830179, 6.810618
59°49'48.6"N 6°48'38.2"E
WEBSITE: seimcamp.no
EMAIL: seim@seimcamp.no

Een topplek in een weids zonnig dal. Je mag zelf je plek uitkiezen en later aanmelden bij de receptie.

Sanitair aan de krappe kant, maar ja, de meeste campers gebruiken hun eigen sanitair. Stortplaats chemisch toilet en grijs water. Bakker levert verse broodjes. Meer met strandje op loopafstand. Prijs NOK 410 (ca. €35) met elektra is schappelijk voor het gebodene.

Blijf aan de reling staan voor een gratis koude douche van deze imposante waterval, de Låtefossen

LANGS DE MACHTIGE LÅTEFOSSEN NAAR ODDA

Vanuit Røldal rijden we terug over de E314 richting Odda. Eerst moeten we een keurig verlichte tunnel door die als een halve krakeling tegen de berg op kronkelt. Als we weer in het daglicht terug zijn, komen we al snel langs de afslag naar Røldal skicenter. Gezien de hoeveelheid sneeuw die in de omgeving ligt zouden we (begin juni) misschien nog wel kunnen skiën in dit gebied. We rijden toch maar door en worden al snel verrast door een dichte nevel die in de verte boven de weg hangt. We weten wat er gaat komen: een van de meest imposante watervallen, de Låtefossen. Door de hoeveelheid sneeuw in de bergen en de hoge temperatuur van de afgelopen dagen moet deze waterval nu wel op z'n allerwoests zijn. Een grote rots splitst de watermassa onderaan de berg in twee dikke bulderende stromen. Blijf je pal voor die rots op de weg staan, dan kan je gratis een heerlijke koude douche nemen...

Er zijn enkele parkeerplaatsen, maar daar is zo weinig ruimte voor beschikbaar dat de weg hier in een staat van permanente chaos verkeert. Maar niemand die daar mee zit. De foto- en filmcamera's zijn nu het belangrijkste!

Het kleine stroompje langs de weg verandert na de waterval in een bredere snelstromende rivier, die doorloopt tot kort voor Odda, waar hij in de Sandvinvatnet stroomt en van daaruit in de Sør fjord (Zuidfjord).

INDUSTRIE EN TOERISME

Eenmaal in Odda parkeren we de camper tijdelijk op de camperplaats aan de haven op de kop van de Sør fjord. Voordat we het stadje gaan verkennen, lopen we linksom langs de fjord naar de Eitrheimsvegen, waar op de hoek in een opvallend rood houten gebouw de Tourist Information zit. Daar draait alles om de grote attractie van dit gebied: de Trolltunga. Dat is een soort springplank zo'n 800 meter boven het landschap, die een magische aantrekkingskracht heeft op sportieve jongelui. Daar een selfie maken, terwijl je op de rand staat is het ultieme doel van een vakantie in dit gebied. Daar moet je wel wat voor over hebben: 8 tot 10 uur lopen heen en terug.

NAAR DE GLETSJERS

Iets minder extreem is een wandeltocht naar de Buarbreen, een uitloper van de grote Folgefonna gletsjer. Iedereen met een goede conditie kan deze wandeltocht maken, maar er zitten wel moeilijke klau-

EEN AVONTUURLIJKE STAD EN EEN BEROEMD TREINTJE DE E16 NAAR VOSS EN FLÅM

Lang geleden namen we de trein van Voss naar Bergen. Die werd geroemd om de landschappelijke schoonheid van het traject. Dat viel tegen, want we reden door een eindeloze reeks tunnels en zagen weinig van de omgeving.

Weg E16 van Bergen naar Voss lijkt enigszins aan hetzelfde euvel. Tunnels, tunnels en nog eens tunnels. Gelukkig zijn er ook lichtpuntjes... We zien snelstromende rivieren en glinsterende meren. Na Voss wordt het echt spannend!

ETAPPE IN 'T KORT

Bergen Camping Park

>>E16 naar Vossevangen> E16/Rv13 naar Tvinde>

Tvinde Camping

GPS: 60.725896, 6.490104

>>E16 Gudvangentunnel, lengte 11,4 km >

Flåm Camping,

GPS: 60.863059, 7.109745

Totaal 155 km in 2 dagen

ZIEN EN DOEN

VOSSEVANGEN

- De Vangskerk anno 1277, met orgel
- Met gondelbaan naar Hangurstoppen
- Verderop langs de E16: Tvinde waterval

FLÅM

- Cruise op de Nærøfjord
- Bezoekerscentrum met aanlegplaats cruiseschepen
- Rit met de Flåmbanen, evt. lopend terug

Linksboven: camping bij de Tvindefossen

Linksonder: de bijzondere Vangskyrkja in Vossevangen

Onder: een van de twee treinen van de Flåmsbanen

Gondelbaan naar de Hangurstoppen met uitzicht over Vossevangen en omgeving. (Foto Visit Norway)

Hoewel de route van Bergen naar Voss langs de Veafjorden loopt, zie je er weinig van. Pas na zo'n 17 km krijg je zicht op een mooie hangbrug naar het eiland Osterøy, een vakantiegebied voor de inwoners van Bergen. Wandelroutes door sprookjesachtige bossen met overal uitzichten op bergen en fjorden. Dit soort goed toegankelijke gebieden vind je overal in Noorwegen, zelfs tussen de bergreuzen. Heb je de tijd aan jezelf, profiteer ervan!

Wij hebben een strak schema, dus gaan we door naar Voss. Het laatste deel van de 100 km die er tussen Bergen en Voss liggen, opent het landschap zich iets meer. Je kunt dan toch nog genieten van het zicht op een snelstromende rivier, de Bostadselvi, het meer Evangervatnet en tenslotte het Vangsvatnet met de buitengebieden van Voss.

VOSSEVANGEN:

VOOR DE AVONTUURLIJKE REIZIGER

De plaats die iedere Noorwegenliefhebber kent als Voss, heet nu Vossevangen, sinds een gemeentelijke fusie in 2021. Voss is samengevoegd met een veel groter gebied, waarin ook de plaatsen Granvin, Mønshaugen/Bjørgum en Skulestadmoen liggen. In de toeristische informatie noemt Voss zich 'The adventure capital of Norway'. Of die kwalificatie klopt kunnen we niet bevestigen, want we doen de plaats alleen aan als tussenstop voor boodschappen en om te zoeken naar eventuele mooie souvenirs. Maar als je kijkt naar de ligging tussen de bergen en aan een mooi meer, kan je je voorstellen dat je hier wel een paar mooie actieve dagen kunt doorbrengen. Met de gondelbaan vanaf het station zweeft